

4.ÜNİTE: GÜNCEL DİNİ MESELELER

Kur'an-ı Kerim ve sünnette hüküm bulunmayan konular hakkında içtihat yoluna başvurulmalıdır. **İçtihat**, yeterli bilgi donanımına sahip olan din aliminin Kur'an, sünnet ve icma yolu ile elde edemediği bir hüküm hakkında gerekli çabayı sarf ederek hüküm vermesidir. İctihat yapan kimseye "**müçtehit**" denir. **İcma** ise sözlük anlamı bir konu etrafında toplanmak bir araya gelmek demektir. Peygamberimizin vefatından sonra din âlimlerinin bir hüküm üzerinde birleşmeleridir.

Dini Meselelerin Çözümünde Temel İlkeler Şöyledir:

- a) Çözüm önerileri fitrata aykırı olmamalıdır. Güncel mesele hakkında verilen hüküm insan onurunu zedeleyecek ve onun yaratılış gayesine aykırı olmamalıdır. Örneğin para karşılığında kişinin herhangi bir organını satması gibi
- b) Konuya bütüncül yaklaşılmalıdır. Hüküm verirken olay sadece bir yönü ile değil tüm boyutları ile ele alınmalıdır.
- c) İslam'ın temel amaçları göz önünde bulundurulmalıdır. Ortaya konulan çözüm İslam'ın temel ilkeleri ile ters düşmemelidir.
- d) Temel ahlaki değerleri ihmal etmemelidir.
- e) Çözüm önerileri dinin kesin hükümlerine (Zaruriyyatı Diniyye) aykırı olmamalıdır.

Zaruriyyat-ı Diniyye 5 tanedir:

1- Akıl Korunması: Akla zarar veren uyuşturucu, alkol gibi şeylerden uzak durmak

2- Canın Korunması: Kişi canını korumakla sorumludur. Haksız yere bir cana kıymak da yasaklanmıştır.

3-Neslin Korunması: Sağlıklı bir aile için kişi evlenmeli, zina gibi haram olan şeylerden uzak durmalıdır.

4-Malın Korunması: Kişi başkasının malına göz dikmemelidir. Hırsızlık, gasp, rüşvet vb. şeyler yasaklanmıştır.

5-Dinin Korunması: Kişi dinini en doğru şekilde öğrenmeli, batıl inanış ve hurafelerden kaçınmalıdır.

İslam Dininde Dini Hükümler Şöyledir:

Farz: Allah-ü Teâlâ'nın kesinlikle yapılmasını emrettiği şeylerdir. Kişi bunları yaptığı takdirde sevap, yapmadığı takdirde ise günaha girer. İnkâr ederse dinden çıkar.

Vacip: Farz kadar kesin hükümlere dayanmasa da bir Müslüman'ın yapması gereken şeylerdir. Sünnetten daha kuvvetlidir.

Sünnet: Hz. Peygamberin (sav) söylemiş olduğu sözler, yapmış olduğu davranışlar ile birlikte sahabelerinin yapmış olduğu olumlu davranışları onaylamasıdır.

Mübah: Dini sorumluluk sahibi birisinin yapıp yapmamakta özgür bırakıldığı davranışlardır. Caiz ve helal ile de yakın anlamda kullanılır.

Mekruh: Bir kişinin yapması dinen hoş karşılanmayan, fakat kesin ve açık delillerle de yasaklanmayan davranışlardır.

Haram: Allah'ın kesin bir şekilde yapılmasını yasakladığı söz ve davranışlardır.

2-İKTİSADİ HAYATLA İLGİLİ MESELELER

a)İslam'da Mülkiyet Anlayışı: İslam dininde mülkün Allah'a ait olduğu inancı savunulmuş ve kişisel mülkiyet kutsal kabul edilmiştir. Kişinin sahip olduğu malı helal yollardan kazanması istenmiştir. Emek verilmeden faiz, hırsızlık ve gasp gibi haram yollarla kazanmak ve başkasının malına zarar vermek yasaklanmıştır. İslam dininde mal edinmek bir amaç değil; paylaşma ve yardımlaşma için bir araç olarak görülmüştür. Malın bir zümrenin elinde toplanmaması için paylaşılması öğütlenmiştir. Kişinin infak ederken ne her şeyini vermesi ne de cimrilik etmesi değil orta yolu bulması tavsiye edilmiştir.

b)İşçi Hakları: İslam'da kişinin alınının terinin kurumadan işçiye ücretinin verilmesi esastır. İşçiye işe başlamadan önce kaç saat çalışacağı ve hangi işleri yapacağı net bir şekilde açıklanmalıdır. İşveren, işçi çalışırken güvenliğini sağlanmalıdır. Onun hayatını riske atacak tehlikeli durumlara karşı tedbirlerini almalıdır. İşçi ise kendisine verilen işi en güzel şekilde yapmalı, gerekli güvenlik tedbirlerini alarak canını korumalı ve sorumluluğunun farkında olmalıdır.

c)Gıda Maddeleri ve Bağımlılık: Dinin yapılmasından veya yenilmesinde herhangi bir sakınca görmediği şeylere helal, yenilmesini veya yapılmasını yasakladığı şeylere ise haram denir. İslam dininde "Eşyada aslolan ibahadır." prensibi gereği hakkında kesin bir şekilde yasaklama bulunmayan şeyler helal sayılır. Kişi, hakkında hüküm bulunmayan bir şeyi yeme içme konusunda şüphe duyuyorsa ondan kaçınması tavsiye edilmiştir. İslam'da Haram Kabul Edilen Şeyler Şöyledir:

—Domuz eti yemek, Kan içmek, Ölmüş hayvan (leş) eti yemek, Allah'tan başkası adına kesilen hayvanın etini yemek, Azı dişi olan hayvanların ve yırtıcı kuşların etinin yenmesi de dinimizde yasaklanmıştır.

—İslam'da bireyin hem akıl hem de beden sağlığına zarar veren alkol ve uyuşturucu gibi kötü alışkanlıklar da haram kabul edilmiştir. Sigara içmek ise insanın beden sağlığını bozduğu için din alimleri tarafından "Tahrimen Mekruh" yani harama yakın çirkin iş olarak görülmüştür.

3- SAĞLIK VE TIPLA İLGİLİ BAZI MESELELER

A) Otopsi: Kişinin ölüm nedenini araştırılması için ceset üzerinde yapılan tıbbi incelemeye denir. Otopsi ile ölen kişinin ölüm nedeni tam olarak öğrenilir ve bir cinayet olup olmadığı kesinliğe kavuşur. İslam'ın ilk dönemlerinde bazı

İslam âlimleri otopsiyi insan vücudunu aşağılayıcı bir hareket olarak görüp buna cevaz vermemiştir. Ancak gerek hastalıkların araştırılması gerekse ölüm nedenlerinin bilinmesi hususunda otopsi günümüzde lüzumlu için yapılması caiz görülmüştür.

B) Ötenazi: Tedavisi olmayan bir hastalığa yakalanmış bir kişinin yaşamına kendi veya yakınlarının isteği ile son vermesine denir. Ötenazi, İslam dininde cinayet ile eşdeğer tutulmuş ve haram olarak kabul edilmiştir. Çünkü yaşama hakkı kutsaldır ve bunu ancak Allah-ü Teala alabilir. Kişi, Allah-ü Teala'nın kendisine vermiş olduğu bu canı en iyi şekilde korumakla sorumludur.

NOT: Beyin ölümü gerçekleşmiş olan kimselerin, hastane imkânlarının yetersizliği ve mali açıdan masrafların karşılanamaması gibi elde olmayan sebeplerden dolayı hekimin onayı ve yakınlarının rızası ile fişinin çekilmesi ötenazi olarak görülmemiştir.

C)Organ Nakli: Yeni ölen veya beyin ölümü gerçekleşmiş olan birisinin organının alınarak ihtiyaç sahibi bir hastaya nakledilmesidir. İlk dönemlerde insanın saygın bir varlık olduğu ve bedenine herhangi bir müdahalede bulunamayacağı görüşünden yola çıkılarak organ nakli caiz görülmemiştir. Ancak zaman içerisinde insan için asıl olanın yaşama hakkının olduğu vurgulanmış ve belirli kriterler çerçevesinde organ nakli caiz görülmüştür. Organın herhangi bir ücret karşılığında satılması ise kesinlikle yasaklanmıştır. *Organ Naklinin Hangi Şartlarda Gerçekleşebileceğine Dair İslam Âlimlerinin Üzerinde Uzlaştıkları Görüşler Şöyledir:*

a) Organ naklinin zaruret olması ve naklin olumlu sonuç vereceği konusunda güçlü kanaatin olması durumunda, organ nakli caizdir.

b) Dinen aranan şartların gerçekleşmiş ve organı alınacak kimsenin kendisinin veya kanuni temsilcisinin izninin olması halinde organ nakli caizdir.

c) Kalp gibi hayatın kendisine bağlı bulunduğu tek organların nakledilmemesi

d) Canlı bir insandan, temel bir hayati fonksiyonunu devre dışı bırakmaması.

e) Açıklanan durumlarda organ naklinin ittifakla caiz görülmesi, organın satım konusu yapılmaması şartına bağlıdır.

D) Kan Bağışı: Kişinin başkalarının hayatını kurtarmak için kan bağışında bulunmasında sakınca görülmemiştir. Herhangi bir ücret talep edilmemelidir.

E)Haram Maddelerle Tedavi: Dinimizde alkol gibi içilmesi ve kullanılması haram olarak kabul edilen bazı şeyler vardır. İslam dini zaruriyet halinde bunların tedavi amaçlı olarak kullanılmasına izin vermiştir.

F)İntihar: İslam dininde yaşama hakkı kutsaldır ve insan Allah-ü Teala'nın kendisine verdiği bedeni en iyi şekilde korumakla sorumlu tutulmuştur. Canı korumak, İslam'ın korunmasını istediği beş temel değerden birisidir. İntihar, kişinin çeşitli yöntemler ile kendi yaşamına son vermesidir. Allah-ü Teala Kur'an-ı Kerim'de "*Kendinizi öldürmeyiniz...*" buyurmaktadır. İntihar, büyük günahlar arasında yer almaktadır.